

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 1460/2022
20.12.2023. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Драгане Миросављевић и Надежде Видић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Вукица Момчиловић Дашић, адвокат из ..., против туженог Дом здравља Приштина, са седиштем у Грачаници, кога заступа Државно правобранилаштво, Одељење у Лесковцу, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 4043/2021 од 18.11.2021. године, у седници одржаној дана 20.12.2023. године донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Нишу Гж1 4043/2021 од 18.11.2021. године у ставу првом и трећем изреке и пресуда Основног суда у Лесковцу П1 644/18 од 05.02.2021. године, у делу става првог изреке којим је поништено као незаконито решење туженог број 1057/Г од 28.12.2015. године и обавезан тужени да тужиљу врати на рад и у ставу другом изреке и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Лесковцу П1 644/18 од 05.02.2021. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиле и поништено је решење туженог о престанку радног односа тужиле број .../... од 28.12.2015. године и обавезан тужени да тужиљу врати на рад и распореди на послове у складу са стручном спремом и радним способностима. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиљи на име трошкова парничног поступка исплати новчани износ од 80.250,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж1 4043/2021 од 18.11.2021. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба туженог и потврђена првостепена пресуда у делу става првог којим је поништено као незаконито решење туженог број .../... од 28.12.2015. године и обавезан тужени да тужиљу врати на рад и у ставу другом изреке. Ставом другим изреке, првостепена пресуда је укинута у преосталом делу става првог изреке и тужба тужиле којом је тражила да се наложи туженом да се распореди у складу са њеном стручном спремом и радним способностима је одбачена. Ставом трећим изреке, одбијен је захтев тужиле за накнаду трошкова одговора на жалбу.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени је благовремено изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

У поступку пред другостепеним судом није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2 тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Испитујући правилност побијане одлуке на основу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 11/09...18/20), Врховни суд је нашао да је ревизија основана.

У поступку је утврђено да је тужила била у радном односу код туженог на радном месту „...“. Тужила је све до 1999. године обављала ове послове, а након тога, па све до престанка радног односа по решењу туженог од 28.12.2015. године, није била радно ангажована и примала је накнаду зараде. Кадровским планом за 2013. и 2014. годину, који је од стране Министарства здравља РС упућен директору туженог, констатовано је да број запослених који нису радно ангажовани и примају минималне накнаде износи 284, уз навод да ће Републички фонд од 31.05.2014. године финансирати минималну накнаду за овај број запослених у складу са Закључком Владе РС од 26.08.2010. године. Закључком Владе РС од 02.10.2015. године дата је сагласност да здравствене установе из Уредбе о плану мреже здравствених установа са подручја АП Косова и Метохије, у циљу решавања вишегодишњих проблема у погледу кадровске обезбеђености и рационализације запослених у тим здравственим установама, у року од 30 дана од дана доношења закључка, утврде број запослених за чијим радом је престала потреба. У тачки 2. се препоручује да се у року од 7. дана од дана истека рока из тачке 1. доставе Министарству здравља подаци о броју запослених за чијим радом је престала потреба. Тужени је дана 27.10.2015. године донео Одлуку о увођењу економских и организационих промена, дана 02.11.2015. године Одлуку о измени Правилника организације и систематизације послова која је објављена на огласној табли, дана 09.11.2015. године Одлуку о покретању поступка решавања вишка запослених са образложењем да не постоји потреба за кадром који чине радно неангажовани запослени, а дана 10.11.2015. године Програм решавања вишка запослених. Тужила сматра да је решење којим јој је престао радни однос незаконито, јер није испоштована законска процедура око одређивања технолошког вишка у складу са Законом о раду. Тужени наводи да је процедура проглашења технолошким вишком радно неангажованих запослених спроведена према одредбама Закона о раду и сагласно општим актима туженог, на једини могући начин, имајући у виду специфичност категорије запослених који су проглашени технолошким вишком, јер се ради о радно неангажованим радницима према којима нису могли бити примењени одговарајући критеријуми као за запослене који раде. Тужили је код туженог престао радни однос отказом уговора о раду, применом отказног разлога из члана 179. став 5. тачка 1. Закона о раду.

Код утврђеног, нижестепени судови су усвојили тужбени захтев, налазећи да је предметно решење донето противно одребама члана 179. став 5. тачка 1. Закона о раду и поништили као незаконито решење .../... од 28.12.2015. године, на основу кога је престао радни однос тужиле, јер решење не садржи јасне разлоге за отказ уговора о раду тужили-да ли због смањења извршилаца на пословима које је тужила обављала или због укидања тих послова, већ једино из решења произлази да је радна

неангажованост тужиље била једини критеријум да јој престане радни однос код туженог. Такође, тужени програм решавања није доставио синдикату и републичкој организацији надлежној за запошљавање ради давања мишљења а што је био дужан да учини у складу са императивним одредбама Закона о раду. То су разлози због којих је решење туженог којим је престао радни однос тужиљи, поништено као незаконито и обавезан тужени да тужиљу врати врати на рад.

Врховни суд налази да се овакав закључак не може прихватити. Побијана пресуда је донета погрешном применом материјалног права а да чињенично стање није у потпуности и на правилан начин утврђено.

Решење о отказу уговора о раду .../... од 28.12.2015. године које је донето на основу члана 179. став 5. тачка 1. Закона о раду и у складу са Програмом решавања вишка запослених од 10.11.2015. године, тужиљи је на пословима ... отказан уговор о раду од 18.07.2012. године због смањеног обима посла, односно престанка потребе за ... у РЈ ... Дом здравља Приштина. Запосленој је престао радни однос 31.12.2015. године и пре достављања решења исплаћена јој је отпремнина у износу од 198.003,00 динара.

Тужиља је била у радном односу код туженог на радном месту „...“. Током 1999. године била у другом стању, а због ратних дешавања у јулу 1999. године напустила је место пребивалишта у Косовској Митровици и престала је да обавља фактички рад, осим једног периода када се вратила и користила породилско одсуство, а потом имала статус радно неангажованог лица.

Имајући у виду садржину Кадровских планова, очито је разлог проглашења технолошког вишка, проблем исплате накнаде зараде који је довео и до организационих промена. Тужени је био у таквој ситуацији да нема сопствених средстава којима би исплаћивао накнаде зараде, а кадровским планом је утврђен број запослених на неодређено време који обављају послове за потребе обавезног здравственог осигурања на основу уговора са Републичким фондом за здравствено осигурање, као и смањење просторних капацитета са којима је располагао пре јуна 1999. године. Из утврђеног чињеничног стања произлази да су економске промене нужно условиле организационе промене које се огледају у престанку потреба за обављање послова.

У ситуацији када тужиља фактички није радила као и сви радно неангажовани а који су се водили као запослени, тужени је код доношења одлуке о престанку радног односа, пошао од јединог критеријума, а то је радна неангажованост, јер је оценио да све остале критеријуме који се примењују код радно ангажованих није могуће применити.

Побијаном другостепеном пресудом поништава се решење о престанку радног односа тужиље зато што тужени Програм решавања вишка запослених није доставио синдикату и републичкој организацији надлежној за запошљавање ради давања мишљења а што је био дужан да учини у складу са императивним одредбама члан 193. ст.1 и 179. ст. 5. тач. 1. Закона о раду. Међутим, према стању у списима, тужени је

навео да тужила није члан синдиката, те да се синдикат није изјаснио на програм и да због тога није ни достављен програм Националној служби за запошљавање. У побијаној одлуци нема података да ли је тужила била члан синдиката, да ли је синдикат уопште био организован у време доношења спорног решења о престанку радног односа. Поред тога није цењено да ли је неко од неангажованих задржан конкретно на радном месту „...“ и колико извршилаца је предвиђено Правилником о систематизацији за конкретно радно место. Уколико је неко од радно неангажованих лица након организационих промена задржан на радном месту на коме је решењем била распоређена тужила, у том случају би се по мишљењу ревизијског суда, могао прихватити закључак да су се у односу на тужилу морали утврдити и узети у обзир и неки други критеријуми из Програма решавања вишка запослених донетог 10.11.2015. године, приликом одлучивања о престанку радног односа.

Како је побијана одлука донета погрешном применом материјалног права, а да чињенично стање није у потпуности утврђено, Врховни суд је применом члана 416. ЗПП, укинуо нижестепену пресуду и предмет вратио на поновно суђење првостепеном суду. У поновном поступку утврдиће се све релевантне чињенице за одлуку у складу са примедбама изнетим у овом решењу и донети нова одлука о тужбеном захтеву.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**